

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

ETO IX.

Telefon st. 552.

LJUBLJANA, 28. decembra 1926.

Telefon st. 552.

ŠTEV. 151.

Oblastna samouprava v primeri z deželno samoupravo.

Od razpisa volitev v oblastne skupščine sem se zanima tudi širša javnost za naše oblastne samouprave in dnevni tisk jih presoja v splošnem ugodno. Smatra jih za sredstvo, ki je splošno, da uspešno zboljša današnje obupno stanje naše javne uprave in našega gospodarstva. Nam se zdi ta optimizem razumljiv, pa neutemeljen. Razumljiv zato, ker pričakuje človek po svoji naravi od novih in nepoznatih institucij, da bodo znale čarati in jim pripisuje lastnosti, ki jih nimajo. Tako je dnevni tisk priznal našim oblastnim samoupravam tudi dve važni lastnosti, ki bi jim brezdomno prav prišle, namreč 1. izvestno zakonodajno moč, samo formalno odeto v skromnejšo obliko »uredbe«, in 2. pravico rednega in stančnega odločanja o rešitvah nižjih samoupravnih edinic (okrajnih in občinskih odborov). Ni čudno, če se je na tej podlagi v dnevnem tisku pojavila nadaljnja trditev, da se delokrog oblastne samouprave skoro v nobeni bistveni točki ne razlikuje od delokroga prejšnjih deželnih zborov, oziroma odborov.

Zato je umestno, da se delokrog oblastnih samouprav ponovno premotri in sicer skozi edino merodajno lupo, namreč na podlagi sedaj veljavnega zakona o oblastni in srezki samoupravi (krajšamo: samoupravni zakon).

Samoupravni zakon je sin vidovdanske ustave in ga je razumeti in tolmačiti na podlagi te ustave. Ne moremo pa trditi, da bi bil samoupravni zakon baš zvest in dober sin svoje matere, nasprotno, on se je ponovno pregrešil zoper njene določbe, kot je to podrobno izvedeno v »Slov. Pravniku« letnik 1922, stran 113 naslednje. Vendar je zakon in zato se sodišča v spornih slučajih ne bodo držala ustave, temveč samoupravnega zakona. Kako bo državna upravna oblast ta zakon tolmačila v praksi, se ne ve; pričakovati pa je, da ne brez političnih vplivov, posebno če pomislimo, da ga je več kot štiri leta popolnoma ignorirala in končno razpisala volitve na način, ki je s pravnega stališča zelo dvomljiv. K tem težavam pride še ena in ne najmanjša: zakon je v točkah nejasen, nesklepčen in zamotan, vsebinsko sporen, tehnično slab. Samo en primer bomo tukaj navedli, ki nam bo služil še pozneje. Pod točko 7 prehodnih določb se govori o »pokrajinski samoupravi v Sloveniji«. Vsakdo ve, da take samouprave v Sloveniji nikdar bilo ni, je danes ni in je brez revizije ustave tudi v prihodnje ne bo. Člena 95 in 96 vidovdanske ustave ne pripuščata o tem nobenega dvoma, vsaka pokrajinska samouprava je danes nemogoča in protiustavna. Sicer pa mislimo, da nam poleg oblastne samouprave še neke posebne pokrajinske samouprave niti treba ni in da bi se s tem naša javna uprava samo še bolj zamotala in podražila. V tej zvezi naj se omeni, da je istih škodljivih posledic pričakovati tudi od ustavno predvidene srezke samouprave. Posebno je jasna neumestnost srezke samouprave poleg samouprave po večanih občin in poleg oblastne samouprave z današnjim malim teritorialnim in širokim gospodarskim in skrbstvenim delokrogom.

Vkljub označenim nepopolnostim našega samoupravnega zakona je pa vendarle popolnoma jasno, da sta bili tako zakonodajna pravica deželnega

zborov in inštančna pravica deželnega odbora odpravljeni in da nista mogli preiti na oblastne samouprave, četudi bi se jih sicer moglo smatrati za naslednike in dediče naše bivše deželne samouprave. Omenjeni dve pravici sta propadli ob prevratu vsled naredbe celokupne narodne vlade o prehodni upravi z dne 14. novembra 1918, št. 111, Ur. list 11 (krajšamo: prehodna naredba) in naša poznejša zakonodaja je ta revolucionarni čin sankcionirala (Slov. Pravnik, letnik 1922, stran 113).

Prejšnje deželne zakone moramo za namene naše preiskave deliti v dve skupini. V prvo skupino uvrstimo take zakone, ki vsebujejo splošne pravne predpise in na splošno, in abstrakto določajo pravice in dolžnosti pravnih subjektov, n. pr. deželni lovski, ribarski, vodni, cestni, občinski, cerkveni, šolski itd. zakoni. To skupino deželnih zakonov hočemo imenovati »materielne« zakone in pristavljamo, da je z ozirom na njih vsebino samo te zakone smatrati za prave zakone. Samo s takimi zakoni se morejo že obstoječi zakoniti predpisi spreminjati, dopolnjevati in razveljavljati. Take zakone more v urejeni državi izdajati samo oni državni organ, ki je ustavno opremljen z zakonodajno močjo; samo on ima pravico in moč zapovedovanja (imperium), brez katere bi taki zakoni ostali neupoštevni in neupoštovanji. V drugo vrsto deželnih zakonov pa bomo uvrstili one, ki nimajo lastnosti »materielnih« zakonov in so prišli do označbe »zakon« samo zato, ker so iz različnih, tukaj postranskih vzrokov dobili na zunaj obliko materielnih zakonov. Ti »zakoni«, imenovati jih hočemo formalne, — imajo torej samo zunanjo obliko skupno z »materielnimi«, po vsebini pa so povsem drugačne prirode. Oni samo na podlagi že obstoječih zakonitih predpisov ali pa v okviru tkzv. »proste uprave«, to je v okviru s posebnimi zakonitimi predpisi nevezanega skrbstva ali gospodarstva, urejajo določne, konkretne razmere, n. pr. deželni zakon o gradbi mostu čez Savo, o gradbi okrajne ceste iz A v B, o zagradbi hudournika X, o gradbi ali upravi deležne železnice v Y, o napravi vodovoda za vasi C, Č in D, o ustanovitvi kmetijske šole, deželne blaznice itd. Za izdajanje teh zakonov ni treba, da je izdajatelj ravno zakonodajalec, nosilec imperija; predmete teh zakonov more z veljavnostjo in pravnim učinkom urejevati tudi vsak drug pravni subjekt, okraj, občina, družbe zasebnikov ali zasebniki posamezno. Morejo biti in obstoje okrajne, občinske in čisto zasebne ceste, mostovi, železnice, bolnice, šole. Ravno sedaj grade lesni trgovci po povodnji porušeno državno cesto v Kokro. Ne more pa v urejeni državi zasebnik odrediti, n. pr. kje, kdaj in kaj se bo lovilo, kdo in koliko mora plačati za napravo in vzdrževanje cest, bolnic, šol itd. Zapovedovanje je namreč izključno pridržano nosilcu zapovedne moči, imperija oz. njegovemu pooblaščenca. Že iz tega sledi, da se z označenimi formalnimi »zakoni« ne morejo razveljavljati, spreminjati, dopolnjevati ali na novo ustvarjati materialni zakoni, da je torej formalni zakon podrejen materielnemu.

(Dalje sledi.)

Naš izvoz meseca novembra.

Po podatkih, ki jih je ravnokar izdala Generalna direkcija carin, je znašal naš izvoz meseca novembra t. l. 426.783 ton v vrednosti 796 milijonov 183.747 papirnatih ali 72 milijonov 761.345 zlatih dinarjev. Med izvoznimi predmeti zavzema po vrednosti prvo mesto koruza, in sicer smo je izvozili za 94.971.635 Din, kar znaša 13.8% celokupne vrednosti našega izvoza. Drugo mesto med izvoznimi predmeti zavzema pšenica v vrednosti 88.911.971 Din, ali 12.92% celokupne vrednosti našega izvoza. Tretje mesto zavzemajo suhe slive, katerih smo izvozili za 57.530.686 Din ali 8.2% celokupne vrednosti našega izvoza. Četrto mesto zavzema v našem izvozu po vrednosti celokupnega izvoženega blaga gradbeni les, peto prašiči, šesto hmelj, sedmo goveja živina, osmo sveže meso, deveto sadje, deseto fižol, sledijo drugi predmeti z manjšimi vrednostnimi iznosi.

Ako primerjamo izvoz v prejšnjem novembru s izvozom v novembru t. l., vidimo, da se je letošnji izvoz povečal za 49.963 ton v vrednosti 108 milijonov 456.572 papirnatih ali 9 milijonov 609.171 zlatih dinarjev. Izvoz se je tedaj novembra meseca t. l. napram izvozu v novembru 1925 povečal tako glede količine za 13.26%, kakor tudi glede vrednosti za 15.21 odstotkov.

Celokupni izvoz v enajstih mesecih letošnjega leta znaša 4.511.934 ton v vrednosti 7.195.612.000 papirnatih ali 656.850.730 zlatih dinarjev. Če končno primerjamo količino izvoženega blaga meseca novembra 1925 s količino izvoženega leta 1926, vidimo, da se je letos v tem razdobju izvoz povečal za 468.207 ton ali 11.58%, da

STABILIZACIJA DINARJA.

V beograjskih finančnih krogih se veliko govori o bodoči energični akciji za stabilizacijo dinarja. Započela se je ta akcija s potovanjem generalnega ravnatelja Narodne banke dr. Novakoviča v Pariz in London, kjer je imel s tamošnjimi voditelji bank tozadevne pogovore. Gre za to, da bosta pri stabilizaciji dinarja sodelovali zlasti Francoska in Angleška banka ter da bi zagotovili za akcijo potrebne kredite.

O AVSTRIJSKEM BANKARSTVU.

Avstrijski finančni minister namerava namesto desedanje bančne komisije vpletati konsultorje (svetovalce); komisija je imela nalogo, da pregleduje poslovanje bank, njena doba poteče s koncem tega leta. Konsultorji naj bi imeli isti položaj kot notarji, a bi imeli stalno plačo in ne bi smeli vršiti nobene druge službe. Prve konsultorje bi imenoval finančni minister in bi si oni osnovali nato zbornico, ki bi predlagala sprejem novih članov. V svetu konsultorjev pa bi nikdar ne smel biti kakšen aktivni politik.

ZAKON O ODERUŠTVU NA OGRSKEM.

Trgovci zahtevajo že več let odpravo oderuškega zakona, med vojsko izdane ga. Gre za blagovno oderuštvo. Trgovci pravijo, da je po stabilizaciji valute blagovno oderuštvo prav za prav popolnoma pojenjalo in da zato oni zakon ni več na mestu. Merodajni činitelji so se s temi zahtevami temeljito pečali in so

se je pa vrednost tega izvoza v prvih enajstih mesecih t. l. zmanjšala napram vrednosti izvoza v istem razdobju leta 1925 za 1.040.502.772 papirnatih ali 65.163.175 zlatih dinarjev, kar pomeni, da se je vrednost letošnjega izvoza v prvih enajstih mesecih zmanjšala za 9.02%.

Sejem za kože divjih živali v Ljubljani.

Uprava Ljubljanskega velesejma deluje vzajemno s Slovensko lovsko zadruzo v Ljubljani že četrto leto za izboljšanje organizacije prodaje kož divjih živali v naši državi, zlasti v Sloveniji. Divja koža je narodno bogastvo, ki se do danes še ne upošteva dovolj. Pri prodaji kož posamejno smetano po večini inozemski prekupčevalci, ki ne plačujejo polnih cen in oškodujejo s tem posameznika kakor državo.

Lansko leto se je pričela uvajati organizirana prodaja kož divjih živali dražbenim putem. Skromni so bili početki, vendar je upati, da se bo ta važna panoga našega gospodarstva ugodno razvila. Za to pa je potreben skupen nastop vseh prodajalcev kož, da se morejo izkazati napram inozemskemu kupcu s čim večjo kvantiteto in se inozemcem na ta način izplača pot.

V letu 1927. se bo priredil 24. januarja, torej na prvi pondeljek po sv. Neži, tradicionalni detajlni sejm, na katerem se bo v detajlu prodajalo in kupovalo; glavni pomen pa leži v tem, da bo velesejm tega dne (zadnji termin) sprejemal kože v svrhu organizirane, teden pozneje vršeče se prodaje dražbenim putem. V interesu vseh imetnikov kož je, da vpošljejo kože že prej, da se bo moglo blago pravočasno in pravilno sortirati, s čimer se bodo najboljše ščitili interesi prodajalcev.

izdelali načrt zakona, ki razveljavlja oni zakon. Ta načrt bodo predložili parlamentu. Tudi so dobila državna pravdnikstva nalogo, naj nikogar več zaradi blagovnega oderuštva ne zasledujejo, razen v posebno kričečih slučajih.

SODELOVANJE AVSTRIJSKIH ZBORNIC Z ZBORNICAMI V NASLEDSTVENIH DRŽAVAH.

Lepi uspehi, ki so se dosegli v zadnjem času na konferenci produktivnih borz nasledstvenih držav na Dunaju, so dalj dunajskim zborničnim članom povod, da so na seji dne 15. decembra t. l. zahtevali, da dunajska zbornica da inicijativo za ožje medsebojno sodelovanje z zbornicami v nasledstvenih državah, nego je bilo dosedaj. Zbornični predsednik g. Tilgner se je za to inicijativo zahvalil in je obljubil, da jo hoče upoštevati v najkrajšem času.

KONSTITUIRANJE DRUŠTVA »AVSTRIJSKI ZAVOD ZA PREISKAVANJE KONJUNKTURE«.

Dne 15. decembra t. l. se je pod okriljem trgovske in obrtniške zbornice osnovalo na Dunaju gornje društvo, ki bo po svojem delovanju tvorilo važno vez med producenti in trgovci na eni in med odjemalci na drugi strani. V odberu društva so zastopane poleg trgovskih zbornic tudi delavske zbornice in državna oblastva. Društvo prične poslovati dne 1. januarja 1927 v poslopiju dunajske zbornice, Wien I., Stubenring 8/IV.

Oprostitev železnice od jamstva radi netočne označbe v prevozu prevzetega blaga po stranki?

(Iz sodne prakse.)

Vagon, ki je z njim tožnik selil svoje stvari, je tožnik sam natovoril in ga izročil toženi železnici s tovornim listom, ki je v njem označil za predmet prevoza: staro rabljeno pohištvo. Naložil je bil pa v vagon tudi dokaj perila in not, kar je pa med železniškim prevozom iz vagona izginilo. Njegovemu odškodninskemu zahtevku se je železnica uprla, češ perila in not ni moči prištevati med pohištvo, da je torej glede teh predmetov stranka napačno deklarirala, a po § 57 žel. obr. prava odpošiljatelj jamči železnici za pravilnost in popolnost navedb v tovornem listu in je odgovoren za vse posledice, ki nastanejo radi nepravilnih, nepopolnih in nezadostnih vpisov. S svojim vpisom v tovorni list »staro rabljeno pohištvo« je tožnik zavedel jo v zmoto in zakrivil, da ni posvetila prevozu predmetov one paznosti, ki bi se je posluževala, da je vedela, da se prevažajo predmeti večje vrednosti, kakor je perilo in note, napram mali vrednosti starega rabljenega pohištva. Tožnik si je torej svoje škode sam kriv in jo mora vsaj po polovici sam trpeti.

Pravno sodišče je ugodilo tožbenemu zahtevku.

Prizivu zoper prvo sodbo prizivno sodišče ni ugodilo. — Pravi, da je napačno mnenje tožene stranke, da je tožnika zadevala še kaka posebna deklaracijska dolžnost glede onih predmetov, ki niso staro pohištvo v najstrožjem pomenu besede; da je bila toženka na ta način glede kakovosti blaga spravljena v zmoto in da radi te zmote ni posvetila prevozu teh predmetov one paznosti, ki bi se je posluževala, da je vedela, da se prevažajo predmeti višje vrednosti. V prvem oziru je za te predmete popolnoma nerelevantno, da ti predmeti niso bili označeni vsaj pod skupnim imenom »selilnega blaga«, marveč kot »staro rabljeno pohištvo«. V takem primeru namreč ne gre toliko za način deklaracije, marveč le za to, ali je bil kak predmet dejanski izroččen v prevoz z določeno pogodbo, in da je postal temtako realno predmet prevozne pogodbe, s tem pa tudi predmet dolžnosti prevoznika, predmet prevozne pogodbe. Tega tudi § 57 žel. obr. prav. kar nič ne spremeni, in sicer toliko časa ne, dokler ni kakega razloga, ki bi železnico oprostil jamstva po §§ 84, 86, 87 žel. obr. prav.

Železnica torej ne more računati s tem, da bode uspela, ko hoče tudi glede predmetov, ki niso dragocenosti po § 54 B 1. žel. obr. prav., odvaliti jamstvo s svojih ramen, nasprotno, ostane odškodninska dolžnost tožene stranke po § 88 žel. obr. prav. To jamstvo je celotno in nedeljeno in iz vseh prigovorov tožene stranke na prvi stopnji ni mogoče razbrati kake resne trditve, da je blago bilo radi tega ukradeno, ker je bilo deklarirano kot staro rabljeno pohištvo.

Reviziji revizijsko sodišče ni ugodilo. — Po § 57 žel. obr. prav. jamči pošiljatelj železnici za pravilnost in popolnost navedb in izjav, vpisanih v tovorni list in nosi sam vse posledice, ki izvirajo iz nepravilnih, netočnih ali nezadostnih vpisov. Po revizijskih izvajanjih si je tožnik sam kriv ali je vsaj sokriv škode, ki mu je nastala radi izgube blaga ob prevozu, ker je v tovorni list vpisal naloženo blago kot staro pohištvo, dočim je navesti tudi perilo, note itd. posebej ali vsaj v celoti kot selilno blago; železnica torej ni prevzela v prevoz blago, ki se je izgubilo; tudi bi bila mogla posvetiti blagu večjo pazljivost, da je vedela za njegovo večjo vrednost.

Ta izvajanja pa v § 57 žel. obr. pravilnika nimajo podlage. Navzlic netočnim navedbam o prevoznem blagu v tovornem listu obseza prevozna pogodba vse blago, ki se je dejansko v prevoz prevzelo. Le tedaj ne zadene

odgovornost za izgubo blaga železnice, če se je dalo v prevoz pod nepravilno označbo v tovornem listu blago, ki ga je po predpisih žel. obr. pravilnika posebej označiti, ker se sprejema le pogojno (§ 54/2 žel. obr. prav.). Istotako tudi ne v primeru, da se naloži blago, ki je od prevoza naravnost izključeno, pa se označi kot tako blago, čigar prevoz je dovoljen. V takih primerih je pošiljatelj tudi odgovoren za vse kvarne posledice, ki nastanejo iz tega prevoza (§ 96 žel. obr. prav.). Iz te poslednje določbe pravilnika pa sledi tudi, da pošiljatelj pravice, zahtevati za izgubljeno blago odškodnino, ne izgubi, če ga je tudi nepravilno označil v tovornem listu, da le glede tega blaga prevoz ni izključen ali samo pogojno dovoljen.

Da bi mogla železnica v takem primeru odkloniti svojo odgovornost za izgubo blaga, ki morala dokazati, da je prav ta nepravilna označba blaga bila vzrok nastali izgubi. V našem primeru pa je podsodno nepobijano ugotovljeno, da takih trditvev tožena železnica niti uveljavljala ni in se niti v reviziji ne izvaja, v čem naj je vzročna zveza med nastalo škodo in nepravilno označbo v prevozu danega blaga v tovornem listu. Da bi toženka posvečala večjo pozornost vagonu, čigar vsebina se je označila za selilno blago, nego vagonu s starim pohištvom, ni uvideti, ako se hoče tudi povsem prezreti okolnost, da med to in ono označbo pač ni bistvene razlike glede na vrednost blaga in nevarnost izgube. Reviziji torej ni moči ustreči.

R. St.

Francosko gospodarstvo.

Gospodarski pomen ogromnega tujkega prometa, povzročena na Francoskem vsled padca franka, se ne da statistično določiti. Gotovo pa je, da bo že samo dvig franka povzročil motenje v celi vrsti obrti. Hotelska obrt in druge več ali manj od tujkega prometa živeče obrti so prve, ki so začele tožiti o spremenjenem gospodarskem položaju. Vidni znaki krize se naravno kažejo tudi pri onih industrijskih panogah, ki sicer ne spadajo naravnost k tujski industriji, ki so pa bistveno udeležene na izdelovanju onih predmetov, ki jih tuji posebno radi kupujejo. Sem spada zlasti vsa tekstilna industrija. Po sicer nekoliko pretiranih podatkih je nastopila v oblačilni industriji že 40 odstotna brezposelnost. Enaka so poročila o čevljarški industriji, kojih izdelke tuji tudi prav radi kupujejo.

O precejšnjih omejitvah poročajo v avtomobilni industriji; sicer se odpuščanje delavcev kolikor mogoče prikriva, obstoji pa le. Tako beremo o dveh velikih tvrdkah, ki sta odpustili 5000 delavcev. Na vsem polju kovinske industrije so skrčili delovni čas od 48 ur na 30 in še manj in so skrčili plače od 5.50 franka na 4.25 in manj. V začetni kovinski industriji, v livarstvu, je ugotovila delavska zveza v pariškem okraju že polovično brezposelnost. Nekateri slabeyši delodajalci so odpustili toliko delavcev, da pomejni to skoraj ukinitve obratov. Domače delavstvo v času dobre konjunkturi ni zadostovalo in so uporabili po uradnih podatkih v industrijah tudi okoli tri milijone inozemskih delavcev. Njih prisotnost dela Francozom sedaj velike sitnosti, zlasti še, ker so ti delavci v velikem obsegu zavarovani po dolgoročnih kontraktih ali po državnih pogodbah. In prišel bo dvojno nerazveseljiv pojav, da bodo domači delavci brez dela, dočim bo veliko tujih delavcev še delalo.

Ukrepi vlade v tej krizi, ki sicer še ni nevarna, a ki se povsod javlja, so obstojali doslej v optimističnih izjavah. To pa za stalno ne bo zadostovalo in bodo potrebne učinkovitejšje odredbe. Zlasti opozarjajo na zgradbo prekopov in drugih javnih del velikega obsega, kar bi moglo brezposelnost čisto odpraviti.

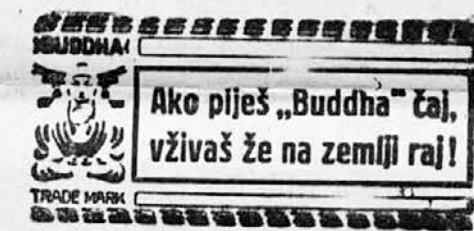
SLADKOR.

Razburjenje zaradi omejitve kubanske produkcije na 4.500.000 ton se je sedaj že poleglo. V Evropi povpraševanje ni veliko, zaloge so še zadostne, in se zato zmanjšana letošnja produkcija še ne pozna dosti. Zgodi se pa lahko, da se bo s poživljenjem konsuma v novem letu povpraševanje dvignilo. Statistični položaj se v zadnjem času ni izpremenil. F. O. Licht pripomni v zadnjem poročilu, da so v vseh evropskih deželah razen v Italiji faktični zaključki zaostali za cenitvami; nemško produkcija je Licht še enkrat reducirala, od 1.675.000 na 1.640.000 ton. Povpraševanje na Nemškem in Češkoslovaškem je ugotovilo tele številke: za Nemčijo 1 milijon 627.750 ton surovega sladkorja, za Češkoslovaško 1.030.000 ton (lani jih je bilo 1.510.000; nazadovanje češkoslovaške produkcije znaša ca 32%, nekoliko manj, kot so prvotno mislili. Nazadovanje češkoslovaške produkcije se bo izrazilo izključno le v eksportni množini, ki bo za ca 500.000 ton ali za 40% manjša kot lani.

* * *

ANGLEŠKI PREMOG DOHAJA ZOPET NA KONTINENT.

Angleški rudniki si v zadnjem času veliko prizadevajo, da si znova pridobijo odjemalce, katere so izgubili povodom premogovnega štrajka. V državah ob Sredozemskem morju se jim je to brez truda posrečilo, celo Nemčija zopet kupuje angleški premog. Pred kratkim so priplule v Hamburg prve ladje angleškega premoga. Vsled vedno večjega dotoka angleškega premoga na kontinent cene rjavega premoga postopoma padajo. Dosedaj so se znižale za več nego za polovico, to je od 67 na 30 sh za tono. Iz bilanc, katere objavlja Anglija, je uvoz premoga iz kontinenta v Anglijo bil poleg ameriškega premoga samo podrejenega pomena.

Trgovina.

Zastopnika za razpečevanje specialnih kladiv išče neka dunajska tvrdka. Interesentom je natančen naslov tvrdke kakor tudi predmetni katalog na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Zastopnika za razpečevanje specialnih drogerijskih, lekarniških in parfumerijskih predmetov išče neka češkoslovaška tvrdka. Njen natančen naslov je interesentom na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Ukinitve vidiranja potrdil o izvoru pošiljk žita v ČSR. Glasom sprejetih poročil od poslaništva ČSR v Beogradu je vidiranje potrdilo o izvoru žita za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev z odlokom pristojnega ministrstva v Pragi, ukinjeno. Kakor je znano, je ta naredba, ki sedaj ne velja več za pošiljke žita iz SHS, stopila v veljavo dne 21. aprila t. l. Pošiljke žita se torej lahko vsled ukinitve te naredbe odpošiljajo v češkoslovaško republiko brez vidiranja potrdilo o izvoru blaga s strani čsl. zastopništev.

Francoska zunanja trgovina. V mesecu novembru kaže francoska zunanja trgovina napram oktobru precejšnje poslabšanje. Izvoz je padel od 6103 milijonov na 5829 milijonov frankov. Skupni uvoz v prvih enajstih mesecih l. 1926 je znašal 54391 milijonov, skupni izvoz pa 54139 milijonov. Deficit prvih 11 mesecev je torej 252 milijonov frankov, spričo velikanske skupne svote pač majhna številka.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Industrija.

Premogovna konjunktura. — Ruhrski premog je do konca maja 1927 popolnoma razprodan. Angleške ponudbe na kontinentu smatrajo samo za navidezne, ker bo mogla Anglija eksportirati premog v večjih množinah šele čez par mesecev. Sicer pa angleški premog na Poruhrije nič ne bo vplival, ker si je zavarovalo prodajo po fiksnih cenah z dolgoročnimi pogodbami. V Nemčiji sami poraba premoga raste, ker so tozadevne industrijske panoge precej dobro zaposlene. Drugače je na Poljskem in zlasti na Češkoslovaškem. Ti dve deželi sta pošiljali v Anglijo in v dežele, kamor je pred štrajkom Anglija prodajala, razmeroma dosti večje množine kot Nemčija. Vendar pa Poljska angleške konkurence zaenkrat še ne bo čutila. A na Češkem gre eksport črnega premoga že sedaj nazaj, dočim eksport rjavega premoga še narašča. V obeh deželah se opaža mezdno gibanje, ki bo pa spričo slabe konjunktura za bodočnost težko uspelo.

Preveč demantov. Velika produkcija surovih demantov v zadnjem času je povzročila v krogih rudnih lastnikov in trgovcev z demanti veliko vznemirjenja. Predsednik upravnega sveta velikih transvaalskih demantnih najdišč je na občem zboru v Kimberleyu svaril pred nadaljnim dviganjem nekontrolirane produkcije demantov, ker bi to privedlo do prenapolnitve na trgu. Producenti so se domenili, da naj produkcija odgovarja povpraševanju.

Mednarodni kartel superfosfatov. — Omenili smo že, da je bil 15. t. m. ustanovljen v Londonu mednarodni superfosfatni kartel. Pobudo za ustanovitev kartela je dal pred štirimi leti švedski industrijec N. P. Mathiasson. Pogajanj so se udeleževale sledeče dežele: Francija, Nemčija, Belgija, Holandska, Češkoslovaška, Švedska, Norveška, Danska, Poljska, Finska, Velika Britanija, Irska, Severna in Južna Afrika. Nova organizacija hoče rešiti vsa vprašanja, ki so važna za industrijo fosforove kisline in za produkcijo superfosfatov, hoče dalje olajšati izmenjavo informacij med posameznimi člani, hoče propagirati zvišanje uporabe superfosfatov v karteliranih deželah in hoče podpirati raziskovanja in znanstvena dela, ki se tičejo produkcije in uporabe umetnih gnojil. Beremo, da hoče pritegniti kartel v svoj delokrog tudi še druge dežele.

Nafta v okraju Baku. V Gospodarskem letu 1925/26 so dobili v okraju Baku 5.665.405 ton nafte in zemskega plina. Navrtali so 203.000 m ali 95.143 sežnjev, s čimer so prekoračili program za 32 in pol odstotkov in hkrati tudi predvojno dolžino. V novih produkcijskih okrajih so navrtali 18.831 m, ker je vodstvo industrije spoznalo, da bodoča produkcija ne more sloneti samo na izkoriščanju starih najdišč. Obrat so zelo modernizirali in mehanizirali. V letu 1925/26 so prvič tovarniško dobivali gazolin iz zemskega plina in so napravili za to več tovarn gazolina. Vsega skupaj so predelali 3.458.400 ton nafte (l. 1924/25 3 milijone 60.200 ton), mazuta 746.700 ton (651.200 ton), polfabrikatov 374.900 ton (177.500 ton).

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. — Po stanju dne 8. decembra 1926 je imela Narodna banka v obtoku za 5867,5 milijonov dinarjev bankovcev. Obtok se je prvih osem dni meseca decembra znižal za 27,9 milijonov dinarjev.

Načrt amortizacije vojne škode za leto 1927. Generalna direkcija državnih dolgov je izdelala amortizacijski načrt za zrebanje dobitkov 2½% državne rente za vojno škodo. Načrt je sedaj v finančnem ministertvu in bo v kratkem objavljen.

Kreditno zavarovanje na Češkoslovaškem. Priprave za ustanovitev kreditno-zavarovalnega zavoda na Češkoslovaškem so že toliko napredovale, da bo zavod, prvi te vrste na Češkem, začel delovati že v prvi polovici bodočega leta. Koncesija in pravila so že potrjena, zavarovalni pogoji so v načelu izgotovljeni, in so začeli sedaj s pripravami za

delovanje samo. Poleg domačih zavarovalnic so udeleženi pri novem podjetju tudi inozemski koncerni, angleški, francoski, holandski in nemški. Domači češkoslovaški krogi sledijo pripravam s prav takim zanimanjem kot inozemski in pričakujejo zato že takoj v začetku živahnega delovanja. Novi zavod bo razpolagal z delniško glavnico 4 milijonov šsl. kron.

Bolgarsko posojilo. Dne 21. decembra se je začela subskripcija bolgarskega posojila pod okriljem Društva narodov. Posojilo je izdano v delnicah, ki se glase na funte in znaša 2.400.000 funtov. Anglija je prevzela od tega posojila 1 milijon 750.000 funtov, ki so bili emitirani po kurzu 92 odstotkov. V Holandski, v Italiji in v Švici bo izdanih 65.000 frankov. Za 4 in pol milijona dolarjev tega posojila bo emitirano v Ameriki. Da bo to posojilo perfektno, zahteva Društvo narodov radikalno reorganizacijo bolgarske narodne banke. Dotični zakon mora stopiti v veljavo najkasneje do 1. januarja 1927.

Hranilne vloge pri avstrijskih bankah. Na koncu novembra so znašale hranilne vloge pri avstrijskih bankah 271.139.000 šilingov, na koncu novembra 276.988.000 šilingov, so se torej zvišale tekom novembra za 5.849.000 šilingov ali za 2.16 odstotka. Prirastek v oktobru je znašal 2.81%, v septembru 1.97%. Od 1. januarja naprej so se vloge zvišale za 52%; a tudi če vzamemo zraven še vloge Centralne banke nemških hranilnic, znaša prirastek še zmeraj 39.8%. Vsekakor kaže prihranjeni kapital le napredek. V primeri s predvojnimi stanjem, ki so ga strokovnjaki Zveze narodov za konec leta 1925 cenili na 10% — pač prenizko — znaša sedanji hranilni kapital ca 20% predvojnne vrednosti.

Finančni položaj Danske. Vrednost danske krone se je v novembru spet nekoliko dvignila. Pri zasebnih bankah so šli krediti le malo nazaj, od 1016 na 1012 milijonov kron. Tudi kredit pri Narodni banki se je nekoliko znižal. Valutno stanje banke je znašalo na koncu novembra 25 milijonov kron. Nakup in prodaja akcij in obligacij na borzi v Kopenhavnu sta bila pri obligacijah v novembru približno tako velika kot v oktobru, pri akcijah pa nekoliko manjša. Tudi notacija tečajev se ni dosti spremenila; pri obligacijah je znašala tako v oktobru kot v novembru 85.7 odstotkov, pri akcijah pa 91.8 in 91.5; pri tem damo tečajem 1. julija 1914 številko 100.

Davki in takse.

Donos državne trošarine v prvih šestih mesecih tekoče proračunske dobe. V času od 1. aprila do 30. septembra t. l. se je pobralo v naši državi 386.8 milijonov dinarjev državne trošarine. Donos za posamezne trošarinske predmete je znašal sledeče vsote: za sladkor 205.9, za kavo 16.6, za kavin nadomestek 1.2, za riž 2.2, za pivo 27.5, za fina vina 0.39, za navadno vino 17, za ekstrakte brez alkohola 0.08, za ekstrakte z alkoholom 0.12, za liker, rum in konjak 0.1, za sveče 0.25, za električne žarnice 4.26, za svetilni plin 0.39, za karbid 1, za kresila 0.48, za alkohol 51, za žganje 16.3, za kisovo kislino 1.3, za bencin 40.1, za kontrolne odškodnine pri denaturiranju špirita 0.7.

Promet.

Pomorska voznina. Trg svetovne voznine je bil vsled prenehanja angleškega štrajka močno tangiran. S tem, da prevoz premoga v Anglijo skoraj ne pride več v poštev, je postalo zopet veliko ladijske prostornine proste, ki se obrača sedaj v prvi vrsti proti prekomorskim žitnim izvoznim pristaniščem. Ker je Anglija v začetku izvoz premoga prepovedala, je veliko število ladij prevažalo še ruhrski in drugi premog. Splošno pričakujejo znižanja voznine.

Zračni promet v Avstriji. Inžener Dente Moser je imel na Dunaju predavanje o zračnem prometu in je poudarjal njegov pomen za kartografijo potom fotografije, zlati v nedostopnih pokrajinah, dalje preskrbo gorskih koč z živili in raznimi potrebščinami potom aeroplanov. Govoril je o pomenu Avstrije kot geogra-

fičnega, orografičnega in meteorologičnega središča mednarodnega zračnega prometa. Dunaj je nekakšno križišče evropskih zračnih črt. Obžaloval je pa, da je ves zračni promet preko Avstrije v tujih rokah in je opozarjal na nevarnost, da bi morda šel v bodočnosti promet okoli Avstrije.

Največje zračne ladje. Anglija gradi dve zračni ladji, ki ju bo uporabljala za promet med Anglijo in Avstralijo. Ogradje je izdelano iz jekla in nikdar ne zadržavi. Zrakoplova bosta imela 140.000 kvadr. metrov prostornine, dolga bosta 120 m in visoka 40 m. Opremljena bosta vsak s sedmimi motorji po 600 konjskih sil. Zrakoplov bo letel z brzino 120 km na uro. V letu 1927 bosta oba zrakoplova dograjena in ministrstvo za zračni promet meni, da se bo leto pozneje že začel stalni promet z obema letaloma. Medpotoma do Avstralije bosta samo dve postaji in sicer v Egiptu in v Indiji.

RAZNO.

Italijansko izseljeniško vprašanje. Listu »Chicago Tribune« poročajo iz Londona, da je italijanska vlada sklenila z Avstralijo dogovor, glasom katerega se bo lahko vsako leto izselilo 20 tisoč Italijanov v Avstralijo. Sličen dogovor namerava italijanska vlada skleniti s Kanado. Pogajanja z Avstralijo, katero je zastopal avstralski ministrski predsednik Bruce, je vodil italijanski poslanik v Londonu.

Bolgarska ni sklenila nobene pogodbe. Bolgarska poluradna agencija sporoča, da vest o pogajanjih za sklenitev prijateljske pogodbe med Bolgarsko in Albanijo, ki so jo prinesli nekateri inozemski listi, ne odgovarja resnici.

Nemško-poljske konvencije. Pogajanja, ki so se zadnje čase vršila med Varšavo in Berlinom, so privedla do sklenitve cele vrste konvencij in pogodb. V Berlinu je bila dne 23. t. m. podpisana pogodba, ki urejuje vprašanje izseljevanja poljedelcev iz ene države v drugo za leto 1927. Urejeno je bilo, potom posebne konvencije, tudi vprašanje določevanja narodnosti v dvomljivih slučajih, poleg tega pa sta obe državi sklenili še več drugih dogovorov in konvencij. Po božičnih praznikih se bodo pogajanja za ureditev drugih zadev še nadaljevala.

Nova najdba za produkcijo kavčuka. V Ameriki se je ustanovila velika družba, z namenom, da praktično in trgovsko izkoristi iznajdbo nekega ogrskega kemika. Princip novega patenta je ta, da bo enako kot pri galvanoplastiki v pridelovanju kovin po električnem potu prepehjan kavčuk k negativnemu polu; temu polu damo lahko poljubno obliko, tudi obliko kolesa. Na ta način bodo lahko napravili kavčuk, tako tenak kot list ali pa tako debel kot pnevmatika. Od iznajdbe pričakujejo podaljšanje življenjske dobe pnevmatike.

Novo električno svetilko je izumil ruski uradnik samarskega statističnega urada Dueringer. Pri novi svetilki je mogoče regulirati svetlobno moč.

Mednarodno menično in čekovno pravo. Na pobudo gospodarskega odseka pri tajništvu Zveze narodov se je v Ženevi osnoval odbor strokovnjakov, ki je vzel v pretres vprašanje o odpravi razlik v menični in čekovni zakonodaji posameznih držav, ki motijo mednarodno trgovsko življenje. To vprašanje je bilo že dvakrat predmet mednarodnih konferenc v Haagu, in leta 1912 je bil izdelan mednarodni dogovor; a vseeno niso

prišli skupaj, ker se ni mogel doseči sporazum med kontinentalnim in anglosaškim sistemom. Sedaj naj na novo osnovani odbor najprvo preiskuje, kakšne so težave v mednarodni trgovini, povzročene po razlikah v zakonodaji in uzačen glede menic in čekov. Dalje naj strokovnjaki raziskujejo, v kakšnem obsegu bi bilo možno in potrebno, da se spremenita kontinentalni in anglosaški sistem in da se s tem razlika med obema po možnosti zmanjša. V odboru so strokovnjaki in izvedenci tehle držav: Nemčija, Italija, Japonska, Švica, Češkoslovaška, Danska, Anglija in U. S. A. Predsednik odbora je ravnatelj Rotterdamske banke Westerman.

Panevropa in Družba narodov. Glavni tajnik Družbe narodov Sir Eric Drummond je poslal predsedniku pan-evropske zveze Coudenhove-Kalergiju pismo, v katerem mu sporoča, da bo tajništvo ženevske organizacije skrbelo za vzdrževanje stalnih stikov med Družbo narodov in med panevropsko zvezo. Drugi panevropski kongres se bo vršil meseca oktobra 1927 v Bruslju.

Pouk cirilice in latinice na osnovnih šolah. Na predlog prosvetnih inšpektorjev iz Bosne in Hercegovine je minister prosvete odredil, naj se pouk druge abecede (latinice ali cirilice) prične že v drugem, a ne kakor doslej šele v tretjem razredu.

Zakon o elektrifikaciji. Po sklepu mednarodne konference v Ženevi bi se moral izvršiti prenos električne struje iz Češkoslovaške v Italijo preko našega ozemlja. Ker pa konvencija o tem prenosu še ni podpisana, je pokrenilo ministrstvo javnih del akcijo, da pride čimprej pred narodno skupščino zakon o elektrifikaciji, s katerim bi bilo rešeno tudi vprašanje tranzita električne energije preko našega ozemlja.

Novo diamantno polje. V bližini Rio de Janeiro, glavnega mesta Brazilije, so se odkrila zelo bogata diamantna polja, kojih površina se ceni na 20 milijonov štirijaških metrov. Že sedaj predstavljajo vrednost pet milijard dolarjev. Splošno se domneva, da se je odkrilo najbogatejše diamantno polje.

Amerika gradi nove vojne ladje. Butler, predsednik zbornične pomorske komisije objavlja, da je predsednik Coolidge odobril zaključek komisije, da se zgradi deset novih križark, od katerih bo stala vsaka po 10 milijonov dolarjev. Zakonski načrt pooblašča predsednika, da suspendira gradnjo v slučaju, da bi se kaka nova mednarodna konferenca odločila za omejitev oboroževanja. V pomorskih krogih smatrajo Buttlerjevo napoved, ki je bila izrečena z odobritvijo predsednika države, za potezo, s katero se hoče prisiliti druge države, da pospešijo sklicanje nove mednarodne razorožitvene konference.

Radio na Ruskem se zadnje čase lepo razvija. V Leningradu izdelujejo načrt, po katerem bo mogoče poslušati radioprodukcije tudi potom navadnega telefona. Radio bo zvezan s telefonskimi aparati in telefonski abonenti bodo lahko poslušali razne koncerte in predavanja brez lastne radioprijemne postaje.

Razstava poljedelskih strojev v Parizu se vrši od 15. do 23. januarja 1927. Z razstavo je spojen tudi sejm najrazličnejših vrst semen.

Dunajska zbornica za obrt, trgovino in industrijo 1. 1925. Pravkar je izdala ta zbornica svoje gospodarsko poročilo za leto 1925; 586 strani. Splošni pregled gospodarskih razmer, zaključen v sredini avgusta, omenja najprvo konec nadzorstva, ki ga je izvajal generalni komisar Zveze narodov, nato pa vzpostavitev ravnovesja v državnem gospodarstvu. Na vrsto pride uvedba notacije šilinga, nato pa seznam stanja Narodne banke, teden za tednom. Sledi nato tabela hranilnih vlog pri najvažnejših hranilnih zavodih. Poročilo govori dalje o spremembah na polju davkarstva, potem o zakonu zveznih financ za leto 1926, prinese nato statistični pregled brezposelnosti in govori o najvažnejših spremembah na polju socialne politike. Dalje pride poročilo o avstrijski trgovski bilanci, z eksportom in importom na dveh tabelah, z navedbo teže in vrednosti najvažnejših vrst. Nato pridejo na vrsto carine in nove trgovske pogodbe. Na koncu govori poročilo o korakih zbornice pri Mednarodni trgovski zbor-

nici v Parizu v svrhu odprave ovir v mednarodni trgovini. Izražena je želja, da bi bilo delo gospodarske konference tudi za Avstrijo uspešno.

Po svetu. Proračun na Poljskem izkazuje za vojaštvo dobro tretjino vsega proračuna, 713 milijonov zlatov od skupne vsote 2.100.000.000. — Na Češkoslovaškem je bilo v novembru 191 poravnalnih postopanj, napram 171 v oktobru; število konkurzov je bilo 31 in 36. — Francoska banka (Banque de France) je znižala obrestno mero od 7½% na 6½%, lombardno obrestno mero pa od 9½% na 8½%. — Izvoz mineralnega olja in mineralnih surovin iz Češkoslovaške se je letos v primeri z lanskim letom zelo dvignil. Leta 1920 so izvozili 259 cistern tovrstnega blaga, lani 1459 cistern, letos pa že do konca oktobra 1939 cistern. — Izvoz drv iz Češkoslovaške je bil v letošnjem oktobru večji kakor v kateremkoli lanskem ali letošnjem mesecu; znašal je 90.500 ton. Večina drv, 82.600 ton, je šla na Ogrsko, nekaj malega v Avstrijo in Nemčijo. — Pogajanja o končni ureditvi tarifnega boja med Hamburgom in Trstom se bodo vršila 10. februarja; zastopane bodo nemške, avstrijske, češkoslovaške, jugoslovanske in italijanske železnice. — Nemška zveza surovega železa namerava cene zvišati. — Od 3.125.000 zopet na delo vrnivših se angleških premogarjev jih dela ena tretjina po 7 ur in pol na dan, dve tretjini pa po 8 ur. — Po angleških časniških vesteh, bo velika francoska najdba v izdelovanju umetne svile zelo vplivala na bodočnost te industrije. — V Berlin sta prišla dva ruska zastopnika, da se pogajata o nakup ladij za Rusijo. — Angleški aeroplan je pripeljal iz Londona v Köln 3 tone zlatih palic v vrednosti pol milijona funtov. To je največja doslej po zraku prepeljana denarna pošiljatev. — V svrhu sodelovanja raznih evropskih zavodov za gospodarsko raziskovanje bo sklicana v prihodnjih dneh v Parizu konferenca zastopnikov vodilnih zavodov posameznih dežel. — Nadzorstveni svet ameriškega jeklenege trusta je predlagal 40 odstotno dividendo. — Ameriški izvoz v prvih 11 letošnjih mesecih je znašal 4.344 milj. dolarjev, uvoz pa 4.075 milj. dolarjev. Torej je bila bilanca visoko aktivna. — Češka Hipotečna banka je imela 30. novembra 187 milijonov Kč hranilnih vlog, vlog na tekoči račun pa 341 milijonov Kč. — Razen v Franciji in Italiji trgujejo z avstrijskim posojilom Zveze narodov visoko nad nominalom. — Vsled vedno večjega pnehovanja v povpraševanju po denarju in vsled velike denarne obilice pada obrestna mera na Ogrskem zmeraj bolj. Banke zasledujejo ta pojav z velikim vznemirjenjem; dohodki se zmanjšujejo, režijske stroške je težko kriti. Gospodarski krogi ne izkoriščajo dovoljenega jim kredita v zadostni meri; doslej so izkoristili povprečno 40 odstotkov dovoljenih kreditov, sedaj jih niti ne 30%. Bančni krogi pravijo, da je vse to znamenje bližajoče se nove krize na denarnem trgu. — Polovico za gradbo turških železnic potrebnega kredita, ca. 70 milijonov funtov, bodo dali švedski in belgijski finančni sindikati. — Na Češkem se bodo začela nova pogajanja o zvišanju sladkorne cene. Industrijci pravijo, da bo vlada po natančnem študiju vprašanja morala priti do prepričanja, da so sedanje cene nevdzdržljive. — Češki promogovni trg dobiva polagoma zopet svoje normalno lice, kar je spričo preteklega prevelikega dela zaenkrat kar nekakšna olajšava. — V pogodbi za dajatve premoga češkoslovaškim železnicam za leto 1927 je prekupčevalna trgovina sedaj prvič izključena. S tem so si železnice prihranile 15 milijonov Kč. — Ruska naročila v Avstriji so letos dosti manjša kot pa lani. To pa zato ker ne veljajo več za vse leto, kot lani, temveč samo za mesece in četrtletja.

Gospodarske vesti. Angleška produkcija premoga je dosegla v začetku decembra že spet višino 3.200.000 ton na teden. Na koncu novembra je znašala na teden 2.300.000 ton, pred štrajkom pa povprečno 5 milijonov ton. — Pogajanja med nemško in francosko industrijo kalija so se zaključila s polnim uspehom. Besedilo bodo podpisali v Parizu v začetku januarja ali pa že na koncu decembra. — Dolgo časa trajajoča pogajanja o sindikatu avstrijskih nemških, češkoslovaških in poljskih tovarn

emajla so z ugodnim uspehom zaključena. Zedinili so se glede kvote. Sedaj so vsi srednjeevropski veleobrati združeni v enotni zvezi. Pričela se bodo kmalu pogajanja z drugimi evropskimi tovarnami emajla. Za glavne predmete nameravajo napraviti centralni prodajni urad. — **Produkcija surovega železa in jekla** na Nemškem je znašala v oktobru 935.000 ton, v novembru 983.000 ton. — **Likvidacija Centralne banke nemških hranilnic** na Dunaju bo končana menda šele v dveh letih; to pa zaradi kompliciranih zadev, ki se morajo rešiti skupno z likvidacijo. Zahteve na banko bo pa rešil poseben fond, neodvisno od napredovanja likvidacije. — Na drugem mestu poročamo o avstrijskih bančnih konsultorjih. Naval bo velik in bodo izpiti zato zelo težki. Kavcija bo začetkoma za vse enaka, pozneje pa višja, kakor bo pač kupčija. — V novembru se je položaj češkoslovaške tekstilne industrije nekoliko izboljšal; odpustili so 879 delavcev, na novo so jih pa sprejeli 2141. — **Avstrijski zakon o zaščiti vzorcev** temelji na cesarskem patentu iz leta 1858; ker ne odgovarja sedanjim zahtevam, ga hočejo reformirati. — **Harrimanova skupina** je kupila v Rusiji za 7 milijonov dolarjev stavbnih koncesij in je ustanovila s kapitalom 5 milijonov dolarjev sedaj družbo, ki naj te koncesije izrablja. — **Previšek bilance v zunanji trgovini Poljske** znaša v novembru okoli 26 milijonov zlatov. Izvoz je dosegel višino 132 milijonov. — **Srednjenemške jeklarne označajo** kupčijo kot zadovoljivo. — **Hranilne vloge** pri ogrski poštini hranilnici in pri velikih budimpeških denarnih zavodih so se v novembru dvignile za 6.800.000 zlatih kron in so znašale 30. novembra 1926 192.6 milijonov zlatih kron; vloge na tekoči račun so se dvignile za 39.2 na 444.6 milijonov kron. — **Nemške državne železnice** so začele kupovati angleški premog; ker pošiljatve iz Poruhrja in iz Šlezije niso v pravem času dospele. — **Avstrijska industrijska in trgovska banka** je zaprosila pri trgovskem sodišču na Dunaju za otvoritev poravnalnega postopanja. — **Avstrijski zavod za raziskovanje konjunktore** bo pričel z delovanjem 1. januarja 1927. — **Položaj na češkoslovaškem denarnem trgu** je ugoden, devizne zaloge Narodne banke so se dvignile na 1910 milijonov Kč, kovinsko krite znaša ob obtoku 7053 milijonov Kč 2934 milijonov, torej ca 40%. Kreditne zahteve so bile manjše kot sicer. — **Češkoslovaška trgovska bilanca** je bila v oktobru za 362 milijonov Kč aktivna, v debi januar-oktober pa za 1.488 milijonov Kč. — **Pogajanja o kartelu za plovbo po Labi** so se definitivno razbila. — **Po zgledu avstrijskega zavoda za raziskovanje konjunktore** hočejo na pobudo budimpeške trgovske in obrtne zbornice ustanoviti enak zavod tudi na Ogrskem. Od ča-

sa do časa naj bi dajal javnosti potrebna pojasnila. Organizacijo in vodstvo tega zavoda bo prevzel narodni gospodar Jos. Vago, ki je bil 23 let član trgovske in obrtne zbornice. — **Slišijo se resni glasovi**, da hoče dati češkoslovaška vlada državne železnice v najem inozemski družbi. Kakšne nasvete daje glede tega dr. K. Grohmann, poročamo v posebnem članku.

Najnovija sveska »Bankarstva« (januar 1927). Prilili smo najnoviju januarjsku svesku ovog našeg velikog ekonomskog časopisa, sa kojom otpočinje četvrto godišće. — List se kao i dosada odlikuje odličnim raspravama, pa među ostalima nalazimo i sledeće: Ljub. St. Kosier: Ekonomska situacija Balkana; dr. Vlada T. Marković: Jedna potreba; dr. Djuro Surmin: Naša opća kriza; prof. Ban B. Todorović: Ratni dug naše države u Americi; A. D. Aleksander: Naša industrija u godini 1926; Apolon Eropkin: Narodna banka i hipoteka; dr. Radoslav Pipuš: Težave in nedostateci našega ujedinjenja; dr. Jovan M. Savić: Mere za suzbijanje skupocice; prof. dr. Stanko Deželić: Novosadska produktivna i efektivna berza; ing. Konstantin Čutuković: Usavršavanje države; dr. Vidan O. Blagojević: Pravni značaj i tehnika naših finansijskih zakona; Mirko Kus Nikolajev: Socijalna zaštita i eugenika. — Pored originalnih članaka i obilne mesečne kronike, ova sveska imađe naročito uspele crteže iz pera Sergeja Mironovića, Marčiče i Cezara o Trockome, Nedelkoviću i o impresijama iz Hrvatske Eskomptne banke. — **Godišnja predplata** staja 250 Din i plaća se unapred, a administracija lista nalazi se u Zagrebu, Marovska 30. — M. O.

Ljubljanska borza.

Ponedjeljek, 27. decembra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921, den. 80 bl. 82; loterijska državna renta za vojno škodo, den. 350; zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 195, bl. 198; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 147; Merkantilna banka, Kočevje, den. 98; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, den. 890; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 170, bl. 180; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 90; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, den. 340; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 120; »Stavna družba« d. d., Ljubljana, den. 55, bl. 65; »Seširc«, tovarna klubov d. d., Škofja Loka, den. 104.

Blago: Javorjevi hlodi od 30 cm naprej, feo vag. meja, bl. 500; deske, 13 mm, 4 m, monte, od 14 naprej, feo vag. nakl. postaja, bl. 560; deske, 24 mm, 4 m, od 16 napr., feo vag. meja, bl. 570; smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. naprej, feo nakl. postaja, bl. 210; bukova drva, suha, zdrava, meterska, feo vag. meja, den. 24.50; hrastovi hlodi la, od 75 naprej, feo vag. meja, 2 vag., den. 1100, bl. 1100, zaklj. 1100; pšenica, 75 do 76, feo vag. nakl. postaja, bl. 295; pšenica sremška, 74 kg, feo vag. nakl. postaja, bl. 290; koroza, umetno sušena, feo vag. nakl. postaja, bl. 152.50; koroza nova, času primerno suha, feo vag. nakl. postaja, bl. 145; koroza nova, času primerno suha, za januar, feo vag. nakl. postaja, bl. 150; oves, feo vag. nakl. postaja, bl. 165; otrobi drobni, feo vag. nakl. postaja, bl. 120; fižol beli, 3-4%, feo vag. nakl. postaja, bl. 175; fižol rmeni, 3-4%, feo vag. nakl. postaja,

bl. 175; smrekove deske, ca 25 cm³ 18 do 24 mm, I., II., z 10%, III., od 16 cm naprej, feo meja Podbrdo, dn. 490, bl. 490, zaklj. 490; smrekovi hlodi: ca 1000 m³, od 20 cm naprej, 4 m dolgi, dobava v toku l. 1927, feo žaga Jesenice, den. 170, bl. 170, zaklj. 170.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v ramih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za lojarje in lovce, dežniki, klovi, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, ikarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Sajalje cene! Na veliko in malo!

TRŽNA POROČILA.

Cene plemenitim metalom v Parizu. V Parizu so se cene za plemenite metale, računajoč 1 kilogram čistega metala, do 26. novembra t. l. naslednje kotirale: zlato pri kupovini 17.100 fr., pri prodaji 18.100 fr.; srebro pri kupovini 400 fr., pri prodaji 500 fr.; platina pri kupovini 95.000 fr., pri prodaji 101.000 frankov; iridirana platina 25% 117.255 frankov; iridium 133.380 fr., srebrni nitrat 381 fr.

Najboljši šivalni stroj in kolo

je edino le

za dom, obrt in industrijo v vseh opremljenih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju brezplačen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava 12.000 kg bencina. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo pismeno dražbo za dobavo 12.000 kilogramov bencina. Dražba bo dne 28. januarja 1926 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Pogoji se lahko

vpogledajo in kupijo v sobi št. 32 poštne direkcije v Ljubljani. Jamčevina (5% ali, če je inozemec 10%) pa se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu direkcije, soba št. 41.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. decembra t. l. ponudbe za dobavo 32 hrastovih pilotov, 2 varjeni verigi in 40 vijakov z matico. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 31. decembra t. l. ponudbe za dobavo 500 kg bombaža za snaženje, do 4. januarja 1927 pa za dobavo 10 parov gumijevih čevljev. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe za dobavo 10 ton bukovega oglja, za dobavo 10.000 kg negašenega apna, za dobavo 500 komadov vžigalnih kopic za dinamom; do 30. decembra t. l. za dobavo 500 kg steklarskega kleja, za dobavo 8000 pol ovojnega papirja, za dobavo 400 žarnih mrežic, za dobavo 5000 kg kalcinirane sode, glede oddaje v zakup pravice izbiranja uporabljivih snovi iz strojnega pepela v firmem trikotu v Mariboru za dobo od 1. januarja 1927 do 31. decembra 1927; do 31. decembra t. l. glede oddaje v zakup pravice pridobivanja ledu iz ribnika v km 350, 4/5 proge St. Ilj-Rakek ter iz ribnika, ležečega pred postajo Poljčane. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 4. januarja 1927 ponudbe za dobavo 130 m³ jamskega lesa ter za dobavo 2000 kg bencina. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Direkcija državnih železnic v Sarajevu sprejema do 10. januarja 1927 ponudbe glede oddaje vezanja knjig; pri Odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 33 vagonov moke. — Dne 13. januarja 1927 pri Glavnem sanitetskem slagalištu v Zemunu glede dobave sanitetnih potrebščin. — Dne 17. januarja 1927 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave pohišča (in ne 30. decembra t. l. kakor je bilo prvotno objavljeno); pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 40.000 kg bencina in 3.000 kg raznih olj. — Dne 24. januarja 1927 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 1850 kg orodnega jekla znamke Böhler, dne 25. januarja 1927 pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 19.000 kilogramov petroleja, 1100 kg bencina, 11.000 kg raznih olj, 60 kg špirita in 100 kg bombaža za čiščenje; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 60 ton kovaškega koka.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški journali, glavne knjige blagajniške knjige, vsakovrsne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam nudim s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Kahtevajte cenike

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigoveznica.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in

deželne pridelke

raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIK NA RAZPOLAGO!

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje, razširjanje in inseriranje.